

Poštovane kolegice i kolege, dragi naši umirovljenici, poštovani partneri, dragi prijatelji,

dobar dan i dobro došli!

Svake godine početkom proljeća obilježavamo Svjetski meteorološki dan i Svjetski dan voda prigodnim temama iz djelatnosti DHMZ-a, no ove godine imamo prigodu s Vama podijeliti i vrijednu 70. obljetnicu rada Zavoda.

Stoga mi je posebno zadovoljstvo ove godine pozdraviti pomoćnika ministra za znanost doc. dr. sc. Tomislava Sokola, izaslanicu gradonačelnika Grada Zagreba, gospođu Sandru Tucak Zorić, pročelnika Geofizičkog odsjeka, profesora dr. znanosti Zorana Pasarića, predsjednika Hrvatskog meteorološkog društva, Alena Sajka, kao i ostale visoke goste sa sveučilišta, instituta, državnih i partnerskih institucija.

Svjetski dan voda, ove godine u znaku teme otpadnih voda, obilježen je svečanošću u organizaciji Hrvatskih voda u dvorcu Eltz, u Vukovaru.

Svjetski meteorološki dan, kojeg obilježavamo danas, slavi se diljem svijeta u znak sjećanja na 23. ožujka 1950. kad je formalno osnovana Svjetska meteorološka organizacija, potekla od Međunarodne meteorološke organizacije, osnovane još davne 1873., kako bi omogućila razmjenu meteoroloških informacija preko državnih granica. 1951. Svjetska meteorološka organizacija postala je Specijalizirana agencija Ujedinjenih naroda za područje meteorologije, odnosno vremena i klime, operativne hidrologije i s njima povezanih geofizičkih znanosti. Organizacija potiče suradnju između nacionalnih meteoroloških i hidroloških službi svojih članica, zemalja i teritorija, kojih je ukupno 191.

Kako vrijeme, klima i vode ne poznaju nacionalne granice, međunarodna suradnja na globalnoj skali neophodna je za razvoj meteorologije i operativne hidrologije i upravo tu Svjetska meteorološka organizacija ima svoju ulogu – osigurati okvir i podršku takvoj suradnji. Ove godine Svjetski meteorološki dan obilježavamo u znaku teme *Razumijevanje oblaka*.

Tema je odabrana kako bi se poklopila s predstavljanjem nove, digitalne verzije Međunarodnog atlasa oblaka koji je najveći autoritet i najopsežniji referentni priručnik za opažanje i prepoznavanje oblaka. Atlas ima veliki ugled među zaljubljenicima u oblake i služi kao ključan obrazovni alat za stručnjake zaposlene u meteorološkim službama, ali i u sektorima kao što su zrakoplovstvo i promet. Nesporna je važnost ovogodišnje teme, ne samo zbog izdavanja atlasa, već prvenstveno zbog činjenice da oblaci igraju važnu ulogu u reguliranju energetske ravnoteže, klime i vremena na Zemlji. Razumijevanje oblaka ključno je za motrenje i prognoziranje vremenskih uvjeta. Također, oblaci su jedna od ključnih nepoznanica u proučavanju klimatskih promjena – moramo nastojati što bolje shvatiti kako oblaci utječu na klimu, ali i kako će klima koja se mijenja utjecati na oblake. Oblaci igraju presudnu ulogu u kruženju vode u atmosferi te utječu na globalni klimatski sustav i oblikuju globalnu razdiobu vodnih resursa.

No, ove godine obilježavanje Svjetskog meteorološkog dana ovdje u Hrvatskoj ne može proći a da ne obilježimo i jednu veliku godišnjicu – 70 godina postojanja DHMZ-a.

Pritom svakako ne smijemo zaboraviti ni nekoliko važnih godišnjica iz meteorološke i hidrološke povijesti Hrvatske. Tako je ovo dobra prilika da se podsjetimo da je na Savi, kod Stare Gradiške, davne 1817., dakle prije točno 200 godina, s radom počela prva hidrološka postaja. Isto tako, davne 1851. počela je s radom meteorološka postaja u Dubrovniku – naša najstarija postaja. Ove godine obilježavamo i 160. godišnjicu rođenja jednog od naših najvećih znanstvenika i svakako najpoznatijeg geofizičara Andrije Mohorovičića, rođenog 23. siječnja 1857.

1. prosinca 1861. počela su meteorološka motrenja na postaji na Griču, koja na istom mjestu radi i danas i naša je najstarija postaja s neprekinutim nizom motrenja. U istoj zgradi na Griču 1. siječnja 1892. godine Andrija Mohorovičić postaje upravitelj *Meteorologijskog opservatorija*. Ovdje se u početku bavio znanstvenim i stručnim radom u meteorologiji, a nakon 1901. posvetio se gotovo isključivo seizmologiji, te se danas ubraja među najveće svjetske seizmologe.

Prva agrometeorološka postaja uspostavljena je 1898. u Križevcima, gdje se i danas provode agrometeorološka motrenja. 1901. objedinjena je mreža meteoroloških postaja Hrvatske i Slavonije, a 1911. osnovan *Kraljevski zemaljski zavod za meteorologiju i geodinamiku*.

27. kolovoza 1947. osnovana je uprava hidrometeorološke službe Narodne Republike Hrvatske iz Hidrološkog zavoda i dijela Geofizičkog zavoda i tu godinu smatramo godinom osnivanja DHMZ-a.

Tako ove godine i Svjetski meteorološki dan obilježavamo u znaku 70-te godišnjice Državnog hidrometeorološkog zavoda koji svoje današnje ime nosi od 1991. kad je osamostaljenjem Hrvatske preuzeo sve poslove državne službe.

Važno je spomenuti i to da od 1976., dakle već više od 40 godina, Zavod ima status znanstveno-istraživačke pravne osobe u području prirodnih znanosti što smo tijekom dugog niza godina opravdali brojnim znanstvenim i stručnim radovima na području meteorologije, klimatologije, hidrologije, brojnim magistarskim i doktorskim disertacijama, sudjelovanjem u nastavi na Sveučilištu te sudjelovanjem u više od 40 domaćih i 30 međunarodnih znanstvenih projekata.

U ovih 70 godina organiziranog operativnog i istraživačkog rada u meteorologiji i hidrologiji, DHMZ je stekao i zavidan međunarodni ugled i uključen je u veliki broj međunarodnih i međuvladinih organizacija.

Danas je DHMZ respektabilna organizacija koja pruža velik broj podataka i informacija neizostavnih u svim segmentima društva: od svakodnevnog života građana do donošenja politika i strategija, od lokalne do državne razine. Informacije koje DHMZ pruža neophodne su za održivi razvoj i izgradnju, zaštitu zdravlja građana, zaštitu okoliša te prirodnih i kulturnih spomenika i osiguravanje uvjeta za ugodan život.

Ono što nas čeka u bliskoj ili malo daljoj budućnosti ne može se svesti u nekoliko rečenica, ali od svega možda treba izdvojiti sljedeće:

DHMZ ima važnu ulogu u izradi strategije, ali kasnije i u provedbi prilagodbi na klimatske promjene.

Tu je svakako osnivanje Regionalnog pomorskog meteorološkog centra u sklopu kojeg će se prikupljati podaci za cijeli Jadran i time će se omogućiti da sve aktivnosti na moru budu sigurnije i učinkovitije.

DHMZ se priprema za nekoliko strateških projekata kojima će se u potpunosti rekonstruirati mreža meteoroloških i hidroloških postaja te postaja za mjerenje kvalitete zraka. Imena projekata METMONIC, AIRQ i VEPAR bit će sigurno teme o kojima će se sljedećih godina puno govoriti, a njihovom realizacijom zamjetno će se poboljšati kvaliteta mjerenja te time omogućiti i izrada brojnih proizvoda i pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima. U češćim, prostorno gušćim i pouzdanijim podacima mjerenja leži ogroman potencijal za podršku svim granama gospodarstva.

Ne treba zaboraviti ni primijenjena znanstvena istraživanja okrenuta čistim izvorima energije, zaštiti zraka, klimatskim promjenama. U svemu tome DHMZ vidi svoju ulogu u budućnosti i u tom smislu će obrazovati nove kadrove i pratiti svjetske trendove kako bi u najvećoj mjeri doprinjeo razvoju Hrvatske.

U svim tim aktivnostima valja naglasiti i iznimnu važnost suradnje s ministarstvima, brojnim ustanovama, institutima i fakultetima, predstavnici kojih su danas ovdje s nama. Bez te suradnje u ovih 70 godina DHMZ sigurno ne bi imao toliko uspjeha u pružanju informacija o vremenu, klimi, klimatskim varijacijama i promjenama, vodama i zraku te izradi prognoza i pravodobnih upozorenja na opasne vremenske, hidrološke i ekološke pojave i klimatske ekstreme.

Stoga svima zahvaljujem na podršci i suradnji

i nadam se da ćemo u sljedećih 70 godina biti još uspješniji!